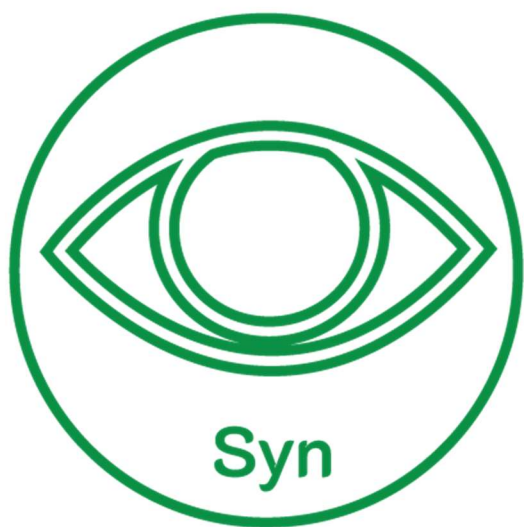

Ydelseskatalog

Kommunikation & Teknologi

Syn

Tale og
stemme

Høre

IKT

2	Talerådgivningen	1
2.1.1	Talerådgivningen.....	1
2.1.2	Personalet i talerådgivningen.....	1
2.2	Kerneydelser	1
2.2.1	Afasi	1
2.2.2	Dysartri	4
2.2.3	Stemmevanskeligheder.....	6
2.2.4	Stemmeundervisning til transkønnede personer	8
2.2.5	Stammen/løbsk tale	9
2.2.6	Strubeløs/Laryngektomeret.....	11
2.2.7	Mundhuleopererede.....	13
2.2.8	Parkinsons sygdom	14
2.2.9	Andre udtalevanskeligheder	16
2.3	Tilkøbsydelser	18
2.3.1	Udredning og specialrådgivning vedr. personer med stemmevanskeligheder i erhverv.....	18
3	Hørerådgivningen	19
3.1.1	Hørerådgivningen	19
3.1.2	Personale i hørerådgivningen.....	19
3.2	Kerneydelser	20
3.2.1	Telefontræffetid	20
3.2.2	Høreomsorg	21
3.2.3	Begynderundervisning – høreapparater	23
3.2.4	Tidsbestilt konsultation til generel rådgivning og vejledning i forhold til hørevanskeligheder	25
3.2.5	Høretekniske hjælpemidler	27
3.2.6	Tinnitus / Ménière / Hyperacusis.....	29
3.2.7	Cochlear Implant (CI).....	31
3.2.8	Erhvervet syns- og hørenedsættelse (dobbelt sansetab).....	34
3.3	Tilkøbsydelser	36
3.3.1	Specialrådgivning vedr. unge i uddannelse	36

3.4	<i>Hørefaglig udredning og specialrådgivning til personer med hørevanskeligheder i erhverv</i>	38
4	Synsrådgivningen – voksne	40
4.1.1	Synsrådgivningen.....	40
4.1.2	Personale i synsrådgivningen	40
4.2	<i>Kerneydelser</i>	41
4.2.1	Telefontræffetid	41
4.2.2	Tidsbestilt konsultation/hjemmebesøg til generel rådgivning og vejledning i forhold til synsvanskeligheder.....	42
4.2.3	Belysning og kontraster	44
4.2.4	Syn og stroke/ hjernerystelse.....	46
4.2.5	Rådgivning og afprøvning af hjælpemidler.....	48
4.2.6	Undervisning i ADL (Almindelig Daglig Levevis).....	50
4.2.7	Undervisning i Orientering & Mobility	52
4.2.8	Erhvervet syns- og hørenedsættelse (dobbeltsansetab).....	54
4.3	<i>Tilkøbsydelse</i>	55
4.3.1	Specialrådgivning vedr. unge i uddannelse	55
4.3.2	Synsfaglig udredning og specialrådgivning vedr. personer med synsvanskeligheder i erhverv	57
5	Synsrådgivningen – børn	58
5.1.1	Synsrådgivningen - børn.....	58
5.1.2	Personalet i synsrådgivningen – børn.....	58
5.2	<i>Kerneydelser</i>	59
5.2.1	Tidlig indsats: 0-6 år.....	59
5.2.2	Skolebørn.....	61
5.2.3	Overgang fra folkeskole til ungdoms-/erhvervsuddannelse	63
6	Specialoptik	65
6.1.1	Specialoptik.....	65
6.1.2	Personalet i specialoptik.....	65
6.2	<i>Kerneydelser</i>	66
6.2.1	Optisk udredning	66
6.2.2	Filterudredning	68
6.2.3	Filterudredning - børn.....	70

6.2.4	Optisk udredning – børn	71
6.3	Tilkøbsydelser	73
6.3.1	Optisk udredning og specialrådgivning vedr. personer med synsvanskeligheder i erhverv	73
7	Informations- og kommunikationsteknologi (IKT) – voksne	74
7.1.1	IKT-rådgivningen (voksne).....	74
7.1.2	Personalet i IKT-rådgivningen (voksne).....	74
7.2	Kerneydelser	75
7.2.1	Kognitive hjælpemidler	75
7.2.2	Alternativ betjening af computer	77
7.2.3	Hjælpemidler til voksne med skriftsproglige vanskeligheder	79
7.2.4	Avanceret alternativt/kompenserende udstyr til kommunikation	81
7.2.5	Rådgivning og hjælpemidler til struktur i hverdagen	83
7.3	Tilkøbsydelser	85
7.3.1	IKT-udredning og specialrådgivning vedr. personer med kommunikationsvanskeligheder i erhverv	85
8	Informations- og kommunikationsteknologi (IKT) – børn	86
8.1.1	IKT-rådgivningen (børn).....	86
8.1.2	Personalet i IKT-rådgivningen (børn)	86
8.1.3	Alternativ Supplerende Kommunikation (ASK).....	87
8.1.4	Rådgivning og hjælpemidler til struktur i hverdagen	89
9	ALS-rådgivningen	90
9.1.1	ALS-rådgivningen	90
9.1.2	Personale i ALS-rådgivningen	90
9.2	Kerneydelse	90
10	Teknisk support.....	92
10.1	Kerneydelse	92
10.2	Klageadgang.....	93
10.2.1	Klageadgang Folkeskoleloven og Lov om specialundervisning af voksne	93
10.2.2	Klageadgang Serviceloven	93

2 TALERÅDGIVNINGEN

2.1.1 Talerådgivningen

Talerådgivningen tilbyder rådgivning, vejledning, udredning samt undervisning til borgere med sprog-, stemme- og talevanskeligheder.

2.1.2 Personalet i talerådgivningen

Talerådgivningen varetages af audiologopæder.

Alle konsulenter deltager i relevante kurser og konferencer med andre inden for det talefaglige område, hvor de fortsat udvikler deres viden. Endvidere deltages der i DTHS* landsdækkende netværksmøder, hvor der udveksles erfaring med andre af landets talekonsulenter.

Vejle, Kolding og Fredericia har et forpligtende samarbejde, der i praksis betyder, at der er et formaliseret teamsamarbejde på tværs af kommunerne samt faglig sparring på specialiserede fagområder.

Nye kollegaer kvalificeres ved sidemandsoplæring, relevante kurser og konferencer.

Endvidere samarbejdes der med Syddansk universitet angående de studerendes praktikforløb.

* Danske Tale- Høre- og Synsinstitutioner

2.2 KERNEYDELSER

2.2.1 Afasi

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har kommunikationsvanskeligheder i form af afasi efter stroke.

Henvisning/henvendelse

Henvisning kan komme fra

- Borger
- Pårørende
- Sygehus
- Hjerneskadekoordinator
- Plejecenter
- Genoptræningssted
- Egen læge eller speciallæge
- Kommuner
- Bosteder

Alle med erhvervede kommunikationsvanskeligheder i form af afasi kan henvende sig og blive tilbudt en logopædisk udredning. På baggrund af resultatet af udredningen vil der være mulighed for videre undervisning.

Formål

At afdække borgerens sproglige og kommunikative færdigheder samt udfordringer inden for tale, sprogforståelse, læsning og skrivning efter stroke.

At tilbyde undervisning med henblik på at forbedre borgerens kommunikationsevne.

At yde vejledning til borger, pårørende og andre relevante personer.

Eventuel inddragelse og henvisning til andre foranstaltninger f.eks. optiker, høre-, syns- eller ikt-konsulent.

Indhold

- Udredning af de sproglige vanskeligheder i forhold til form, type og sværhedsgrad ved hjælp af relevant testmateriale
- Vurdering af behov for yderligere foranstaltning i form af individuelt tilrettelagt undervisning og/eller holdundervisning
- Udarbejdelse af undervisningsplan og målsætning.
- Råd og vejledning til pårørende og andre relevante (fag)personer.

Evaluering

Effekten af ydelsen evalueres på grundlag af de opstillede mål og delmål i undervisningsplanen.

Effekten af undervisningen vurderes løbende og ved afslutning.

Ved endt undervisning kan der ved behov visiteres til holdundervisning.

Ydelsens omfang

Undervisningen vil typisk vare op til 60 minutter ad gangen afhængig af borgerens overskud og hjernetræthed.

Længden af undervisningsforløbet og antallet af ugentlige undervisningsgange kan variere.

Dette aftales ved opstart og undervejs mellem borger og underviser.

Hvor

Undervisningen foregår som udgangspunkt i K&T eller hos borgerne, hvis de bor på plejehjem. I særlige tilfælde kan det foregå i hjemmet

Ventetider

Borger kontaktes enten telefonisk eller via e-Boks senest 5 hverdage efter henvisning.

Værd at vide

For at borgeren kan få mest muligt ud af forløbet, er det vigtigt, at pårørende har mulighed for at deltage aktivt i undervisningsforløbet. Dette giver mulighed for at pårørende får viden om, hvordan de bedst muligt både kan støtte borgeren samt optimere deres indbyrdes kommunikation.

Der tilbydes også kurser for pårørende i samtalestøtte (SCA) til folk med afasi. I forløbet vil der oftest være hjemmeøvelser.

Der kan også tilbydes fjernundervisning via Microsoft Teams.

2.2.2 Dysartri

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har kommunikationsvanskeligheder i form af dysartri efter stroke.

Henvisning/henvendelse

Henvisning kan komme fra:

- Borger
- Pårørende
- Sygehus
- Hjernekoordinator
- Plejecenter
- Genoptræningssted
- Egen læge eller speciallæge
- Kommuner
- Bosteder

Alle med erhvervede kommunikationsvanskeligheder i form af dysartri kan henvende sig til K&T og blive tilbudt en logopædisk udredning - og på baggrund af resultat af denne blive tilbudt undervisning.

Formål

At afdække borgerens talemæssige og kommunikative færdigheder og udfordringer inden for tale, sprogforståelse, læsning og skrivning efter stroke.

At tilbyde undervisning med henblik på at forbedre borgerens kommunikationsevne.

At yde vejledning til borgeren, pårørende og andre relevante personer.

Eventuel inddragelse og henvisning til andre foranstaltninger f.eks. optiker, høre-, syns- eller ikt-konsulent.

Indhold

- Udredning af de talemæssige vanskeligheder i forhold til type og sværhedsgrad ved hjælp af relevant testmateriale.
- Vurdering af behov for yderligere foranstaltning i form af individuel tilrettelagt undervisning og/eller holdundervisning.
- Udarbejdelse af undervisningsplan og målsætning ud fra SMARTmål.
- Råd og vejledning til pårørende og andre relevante (fag)personer.

Evaluering

Effekten af ydelsen evalueres på grundlag af de opstillede mål og delmål i undervisningsplanen. Effekten af undervisningen vurderes løbende og ved afslutning. Dette journaliseres i journalsystem.

Ved endt undervisning kan der ved behov visiteres til holdundervisning.

Ydelsens omfang

Undervisningen vil typisk vare op til 60 minutter ad gangen afhængig af borgerens overskud og hjernetræthed.

Længden af undervisningsforløbet og antal af ugentlige undervisningsgange kan variere. Dette aftales ved opstart og undervejs mellem borger og underviser.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Borger kontaktes enten telefonisk eller via e-Boks senest 5 hverdage efter henvisning

Værd at vide

For at borgeren kan få mest muligt ud af forløbet, er det vigtigt, at pårørende har mulighed for at deltage aktivt i undervisningsforløbet. Dette giver mulighed for, at pårørende får viden om, hvordan de bedst muligt både kan støtte borgeren samt optimere deres indbyrdes kommunikation.

Der tilbydes også kurser for pårørende i samtalestøtte (SCA) til folk med dysartri. I forløbet vil der oftest være hjemmeøvelser.

Der kan også tilbydes fjernundervisning via Microsoft Teams.

2.2.3 Stemmevanskeligheder

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som oplever vanskeligheder med stemmen.

Henvisning/henvendelse

- Øre-, næse-, halslæge
- Borgeren selv
- Pårørende

Formål

At afdække stemmens formåen. Stemmekonsulenten vurderer i samarbejde med borgeren, hvilke tiltag der vil være relevante.

At borgeren bliver bevidst om sin egen stemmefunktion og får redskaber til at arbejde hen mod den mest hensigtsmæssige stemmebrug.

Indhold

Indholdet af ydelsen er afhængig af den enkeltes vanskeligheder og behov og tager udgangspunkt i den enkeltes diagnose og stemmefunktion.

Indholdet kan f.eks. være:

- Psykoedukation
- Fokus på livssituation
- Vejrtræknings- og afspændingsøvelser
- Genoptrænende og stabiliserende stemmeøvelser
- Øvelser for holdning og grounding

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en faglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Stemmen er et produkt af, hvordan kroppen og psyken har det. Perioder med stres eller på anden måde overbelastning kan påvirke stemmen. Særligt hvis stemmen i forvejen er sårbar.

Grundet sammenhæng mellem psyke og stemmen vil stemmekonsulenten spørge ind til andre områder end det stemmemæssige.

2.2.4 Stemmeundervisning til transkønnede personer

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe

Transkønnede borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som ønsker rådgivning og undervisning i forhold til deres stemmefunktion.

Henvi sning/henvendelse

- Øre-, næse-, halslæge
- Borgeren selv
- Pårørende

Formål

At borgeren opnår hensigtsmæssig stemmebrug samt indsigt i egen stemmes funktion og muligheder med udgangspunkt i det ønskede kønsudtryk.

Indhold

- Der udarbejdes individuelt tilrettelagt undervisningsplan ud fra mål formuleret i dialog med borgeren.
- Der arbejdes med åndedræt og stemmeøvelser både i undervisningen og som hjemmetræning.
- Desuden øvelser med det formål at skabe overensstemmelse mellem kønsudtryk og kommunikative træk.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang: Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en faglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Stemmen er et udtryk for kroppens biologi og anatomi. Alle har et forskelligt udgangspunkt, og stemmetræningens formåen vil også variere herefter. Ligeledes kræver en stemmændring, at man har lyst til og mod på at arbejde kreativt med lyd og udtryk.

2.2.5 Stammen/løbsk tale

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har kommunikationsvanskeligheder/talevanskeligheder pga. stammen/løbsk tale.

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Pårørende
- Lærer/vejleder/jobcenter/kontaktperson
- Læge

Formål

At borgeren får viden om og indsigt i sine talevanskeligheder med henblik på øget mulighed for at kommunikere så godt og flydende som muligt.

At borgeren får støtte til at acceptere sin talefunktion, som den er.

Indhold

- Samtale om talens problemer, taleproblemernes indvirkning på borgerens hverdag, og hvilke emotionelle reaktioner der optræder.
- Forskellige stammemodificerende metoder

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang: Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en logopædfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Det er vigtigt, at man er motiveret for selv at deltage i at skabe de forandringer, man ønsker. Det er nødvendigt, at der afsættes den nødvendige tid til undervisning og egen træning/refleksion.

Det skal prioriteres højt i hverdagen.

I undervisningen arbejder vi blandt andet med teknikker fra ACT-coaching samt teknikker til, at man kan få sagt det, man ønsker, når man ønsker det.

2.2.6 Strubeløs/Laryngektomeret

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har fået fjernet strubehovedet efter total laryngektomi operation.

Henvisning/henvendelse

Borger
Pårørende
Egen læge
Sygehus

Formål

At hjælpe borgeren ud fra individuelt opstillede mål hen til bedst mulig kommunikation i dagligdagen efter total laryngektomi.

At borgeren kan bruge hensigtsmæssig stomabeskyttelse og få indsigt i og bevidsthed om den nye situation.

Indhold

- Der udarbejdes individuel undervisningsplan i samarbejde med borgeren og evt. pårørende.
- Der arbejdes med forskellige muligheder for lydgivning og tale efter laryngektomi. I samarbejde med konsulent arbejdes der med håndtering og valg af stomabeskyttelse.
- Undervisningen evalueres løbende, og i den forbindelse vurderes det videre forløb med evt. henvisning til andre tilbud herunder vurdering om behovet for kompenserende IKT.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.
Ydelsen inkluderer altid en faglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller CSV Kolding, Kommunikation & Teknologi.
Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Lige efter operation vil det oftest være svært at tale.

Det er derfor nødvendigt at lære både at trække vejret og kommunikere på en ny måde.

Der kan ligeledes være problemer med at synke og spise på grund af følgevirkninger af f.eks. strålebehandling.

2.2.7 Mundhuleopererede

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som er behandlet for mundhulecancer med operation eller strålebehandling.

Henvisning/henvendelse

Borger

Pårørende

Egen læge

Sygehus

Formål

At hjælpe borgeren til forbedret kommunikation gennem specifik træning samt efter behov give vejledning til pårørende og relevante samarbejdspartnere.

At borgeren opnår en større erkendelse af aktuelle kommunikationsevner og ressourcer og dermed får en større indsigt i egne vanskeligheder.

At fremme kommunikative strategier samt øge omgivelsernes indsigt i, hvad der hæmmer/fremmer borgerens muligheder.

Indhold

- Der udarbejdes individuel undervisningsplan i samarbejde med borgeren og evt. pårørende og andre samarbejdspartnere.
- Der arbejdes med kommunikationsstrategier og specifik træning ud fra den enkeltes forudsætninger og mål. Undervisningen evalueres løbende, og i den forbindelse vurderes det videre forløb med evt. henvisning til andre tilbud.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en faglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller CSV Kolding, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

2.2.8 Parkinsons sygdom

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., med stemme- og/eller talevanskeligheder som følge af Parkinsons sygdom

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Sygehus
- Plejehjem
- Neurolog

Formål

At optimere stemmefunktionen med fokus på styrke, tydelighed og holdbarhed.
At borgeren får strategier til at mestre sit problem og til at acceptere og rumme eventuelle begrænsninger til fordel for en forbedret, social deltagelse.

Indhold

- Afdækning af vanskelighederne samt behov for undervisning.
- Der arbejdes bl.a. med:
  - Åndedrætsøvelser
  - Stemmeøvelser
  - Artikulationstræning
  - Kommunikationsstrategier
- Ved behov også afdækning og afprøvning af kommunikationshjælpemidler.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.
Ydelsen inkluderer altid en faglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.
Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Når man får Parkinsons sygdom, bliver stemmen ofte svagere og talen mere monoton. Ansigtet får mindre mimik, så det kan fremstå mere udtryksløst, end man ønsker det.

2.2.9 Andre udtalevanskeligheder

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., med udtalevanskeligheder forårsaget af organiske og/eller funktionelle forhold

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Pårørende
- Lærer/vejleder/jobcenter/kontaktperson/forældre

Formål

At hjælpe borgeren frem til en forbedret kommunikation gennem viden om egen talefunktion. At borgeren opnår en større erkendelse af aktuelle kommunikationsevner og ressourcer og derved får en større indsigt i egne vanskeligheder.

At borgeren i det omfang, det er muligt, opnår at kunne kompensere for en evt. nedsat funktionsevne og forbedre talens forståelighed.

Indhold

- Der arbejdes med udtale og kommunikationsstrategier ud fra den enkeltes forudsætninger og mål.
- Fagpersoner/pårørende rådgives i forhold til hvordan de bedst kan støtte op om kommunikationsstrategierne.

Evaluerings

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en faglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Ved borgere med medfødte udtalevanskeligheder, hvor det kan være vanskeligt at træne nye strategier, vil det være fagpersoner/pårørende, der rådgives om, hvordan der bedst støttes op omkring det sproglige/kommunikative.

2.3 TILKØBSYDELSER

2.3.1 Udredning og specialrådgivning vedr. personer med stemmevanskeligheder i erhverv

Lovgrundlag

Lov om aktiv beskæftigelsesindsats og Lov om kompensation til handicappede i erhverv

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har stemmevanskeligheder i forhold til deres erhverv.

Henvisning/henvendelse

Borgeren selv eller jobcenteret

Obs: Jobcenter skal give skriftligt tilsagn til, at CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi må varetage opgaven.

Formål

At optimere mulighederne for at den erhvervsaktive med stemmevanskeligheder kan deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med andre erhvervsaktive.

Indhold

Den stemmefaglige rådgivning kan bestå af:

- Udredning ift. ønsker, ressourcer og funktionsnedsættelse samt kompensationsmuligheder, f.eks. tekniske hjælpemidler
- Afprøvning af tekniske hjælpemidler i samarbejde med leverandør
- Vurdering af behov for yderligere foranstaltning
- Rapport til jobkonsulent og/eller sagsbehandler.
- Andet efter aftale

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

3 HØRERÅDGIVNINGEN

3.1.1 Hørerådgivningen

Hørerådgivningen tilbyder rådgivning, vejledning, udredning og undervisning til borgere i Vejle Kommune, som har hørevanskeligheder.

For at yde den bedst mulige rådgivning rekvireres audiogram/høreprøve samt anden relevant information fra ørelæge, offentlig eller privat høreklinik eller anden relevant instans.

Sammen med borgeren afdækkes ressourcer, forventninger og muligheder for kompensation sammenholdt med borgerens mulighed for aktiv deltagelse i eget liv.

3.1.2 Personale i hørerådgivningen

Hørerådgivningen varetages af audiologopæder.

Alle konsulenter deltager i relevante kurser og konferencer inden for det hørefaglige område, hvor de fortsat udvikler deres viden. Endvidere deltages der i DTHS* landsdækkende netværksmøder, hvor der udveksles erfaring med andre af landets hørekonsulenter.

Vejle, Kolding og Fredericia har et forpligtende samarbejde, der i praksis betyder, at der er et formaliseret teamsamarbejde på tværs af kommunerne samt faglig sparring på specialiserede fagområder.

Nye kollegaer kvalificeres ved sidemandsoplæring, relevante kurser og konferencer. Der kan i perioder være ansat studentermedhjælpere, som er i gang med deres universitetsuddannelse. Endvidere samarbejdes der med Syddansk universitet angående de studerendes praktikforløb.

*Danske Tale- Høre- og Synsinstitutioner

3.2 KERNEYDELSER

3.2.1 Telefontræffetid

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har hørevanskeligheder.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Audiologisk afdeling
- Private høreklinikker
- Otologer
- Internt
- Andre

Formål

- Yde generel eller individuel relateret rådgivning og vejledning i relation til hørevanskeligheder.
- Vurdere behov for evt. videre foranstaltning.

Indhold

- Afdækning af problemstillinger i relation til hørevanskeligheder.
- Direkte visitering til interne ydelser inden for hørerådgivningen.
- Direkte visitering til andre ydelser ved CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi f.eks.:
  - Talerådgivningen
  - Synsrådgivningen
  - Voksenspecialundervisningen (VSU)
- Bestilling af reparation af høretekniske hjælpemidler.
- Henvisning til andre instanser ved behov, f.eks.:
  - Otolog
  - Offentlig høreklinik/privat høreapparatforhandler
  - Andre

Hvor

Telefonrådgivning 76 81 55 60, mandag – torsdag kl. 8.30 - 9.30.

Via [CSV Vejles selvbetjening](#) (kræver NemID/MitID).

Mail: kom@vejle.dk (kun for fagpersoner med krypteret mail).

3.2.2 Høreomsorg

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service.

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., som har hørevanskeligheder.

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Audiologisk afdeling
- Private høreklinikker
- Otologer
- Internt
- Andre

Formål

At sikre høreapparatbehandlingen i dagligdagen for borgeren.
At forbygge defekte høreapparater og derved sikre bedst mulig kommunikation.

Indhold

- Hjælpe borgere med betjening og vedligeholdelse af høreapparater
  - Skift af slanger
  - Rens af prop
  - Skift af filter og domes
- Eftersyn af defekte høreapparater
  - Der ydes hjælp til, hvor apparater skal sendes hen ved evt. behov for reparation.

Kortere rådgivning efter behov. Ved behov for større udredning visiteres der til anden relevant ydelse.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Konsultationer af ca. 5-15 minutters varighed

Hvor

CSV Vejle (Kommunikation & Teknologi), Englystparken (Børkop), Gulkrog (Vejle).
Konsultationen kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt 14 dage.

Værd at vide

Borgere kan få en fast høreomsorgsaftale i det interval der skønnes nødvendigt for den enkelte. Dette tilbydes, hvor borgeren af forskellige årsager (f.eks. nedsat finmotorik, synsproblemer eller andre kognitive årsager) ikke selv kan vedligeholde høreapparatet og ikke har nogen i hjemmet, der kan hjælpe med dette.

3.2.3 Begynderundervisning – høreapparater

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service.

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., som er førstegangsbbrugere af høreapparat eller har fået en ny type høreapparat.

Henvisning/henvendelse

- Offentlige og private høreklivikker.
- Høreapparatbrugere eller pårørende.

Formål

At borgeren får kendskab til høreapparatets muligheder og kan betjene og vedligeholde det, således at de begrænsninger hørenedsættelsen medfører i dagligdagen mindskes.
At kunne benytte sig af høreapparatets connectivity muligheder i forhold til betjening af høreapparatet (f.eks. apps og direkte streaming).

Indhold

- Undervisning i høreapparatets funktioner og muligheder ud fra borgerens behov.
- Undervisning i vedligehold af høreapparater.
- Undervisning i isætning af høreapparater.
- Undervisning i brug af direkte streaming og apps.
- Henvisning til:
  - Øvrige tilbud i K&T.
  - Høreomsorg.
  - Andet.

Evaluerig

Evaluerig foregår undervejs i forløbet for her at sikre, at borger opnår færdigheder i håndtering af høreapparatet.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.
Ydelsen inkluderer altid en hørefaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.
Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maximalt 14 dage (der kan i sjældne tilfælde forekomme ventetid).

Værd at vide

Skønnes det undervejs i ydelsen, at borgeren ikke selv er i stand til at betjene høreapparatet, vil borgeren blive visiteret eller henvist til anden relevant hjælp f.eks. høreomsorg ift. vedligehold eller hjemmepleje, hvis isætning ikke er muligt.

3.2.4 Tidsbestilt konsultation til generel rådgivning og vejledning i forhold til hørevanskeligheder

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., som har hørevanskeligheder.

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Audiologisk afdeling
- Private høreklinikker
- Otologer
- Internt
- Andre

Formål

At tilbyde rådgivning og vejledning så borgere opnår større indsigt i egen situation og eventuelle udfordringer, samt at klæde dem på til at håndtere selvsamme situation.

Indhold

Indholdet varierer afhængigt af borgerens ønske og problematikker, men kan indeholde én eller flere af følgende:

- Rådgivning og vejledning indenfor:
  - Skelnetab
  - Høretaktik
  - Tilvænningsstrategier
  - Hørenedsættelsens konsekvenser i forskellige sammenhænge ud fra borgerens aktivitet og deltagelse
  - Høreapparaters muligheder og begrænsninger set i forhold til høretabets karakter og elementer
- Udredning af behov for samt afprøvning af høretekniske hjælpemidler (se særskilt ydelse)
- Udredning af behov for visitering til andre interne tilbud
- Visitering til aktuell høreklinik for bl.a.
  - Justering af høreapparater
  - Korrektion af ørepropper
  - Revision af høreapparatbehandlingen
  - Cochlear Implant udredning (CI)

- Hjælp til at få sat ord på hvilke behov/problematikker borger kan fremhæve ved besøg på høreklinik til f.eks. justering eller udvælgelse af nye høreapparater.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en hørefaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Konsultation kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid. Akutte sager opprioriteres.

Værd at vide

I enhver rådgivning tages der udgangspunkt i den enkeltes hørelse, vanskeligheder og udfordringer.

3.2.5 Høretekniske hjælpemidler

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om Social Service § 112 (hjælpemidler)

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., som har hørevanskeligheder, der ikke kan afhjælpes udelukkende med høreapparatsbehandling.

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Andre kommunale afdelinger
- Audiologisk afdeling
- Private høreapparatforhandlere
- Otologer
- Intern visitation
- Andre

Formål

Borgeren opnår kendskab til tekniske løsninger til afhjælpning af egen funktionsnedsættelse. Borgeren opnår færdigheder i anvendelse af bevilgede høretekniske hjælpemidler, så den nedsatte funktionsevne begrænser borgerens aktivitet og deltagelse mindst muligt. Borgeren opnår forståelse for egen situation og opnår den bedst mulige livskvalitet.

Indhold

- Specialpædagogisk udredning af behov
- Afprøvning af relevante høretekniske hjælpemidler
- Rådgivning og vejledning i forbindelse med høretekniske hjælpemidler
- Instruktion i brug af hjælpemidler
- Der, hvor det vurderes nødvendigt, vil borgeren låne hjælpemidlet med hjem og have en afprøvningsperiode over tid i eget hjem og hverdag
- Ved afprøvning af kommunikationshjælpemidler vil der være krav om udfyldelse af afprøvningsdagbog
- Hørekonsulent udfærdiger ansøgning ift. hjælpemidler
- Opsætning og reparation af hjælpemidler varetages af den leverandør, som kommunen har indkøbsaftale med

Evaluerings

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen. Såfremt der opstår problemer med at benytte det udleverede hjælpemiddel, tilbydes opfølgning ved en audiologopæd/audiolog.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en hørefaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Under særlige omstændigheder kan konsulenten foretage udredning, afprøvning og rådgivning i borgerens eget hjem.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid. Akutte sager opprioriteres.

Værd at vide

Når du har en hørenedsættelse, vil et høreapparat og eventuelle høretekniske hjælpemidler være en hjælp, så du igen kan klare kommunikationen i dagligdagen. Med skelnetab er et høreapparat og hjælpemidler ikke altid tilstrækkeligt.

En vigtig hjælp til kommunikation med skelnetab er derfor at få høretaktisk rådgivning og vejledning vedrørende kompenserende strategier/høretaktik af en hørekonsulent.

3.2.6 Tinnitus / Ménière / Hyperacusis

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er over 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., med tinnitus og/eller hyperacusis (Lydfølsomhed) samt Morbus Ménière.

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Audiologisk afdeling
- Private høreklinikker
- Otologer
- Internt
- Andre

Formål

At give borgeren mest mulig indsigt i egen situation samt bedst mulige strategier til at mestre et hverdagsliv med tinnitus/Hyperacusis/Ménière. Dette for at borgeren bliver i stand til at håndtere sin tinnitus mere hensigtsmæssigt og herved reducerer belastningen i hverdagen.

Indhold

- Udredning i samarbejde med borgeren og evt. relevante instanser f.eks.:
  - Otolog
  - Audiologisk afdeling
- Individuelle samtaler
- Psykoedukation
- Strategier til mestring

Evaluering

Der evalueres på udbyttet af rådgivning efter hver samtale.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en hørefaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi. Online konsultation tilbydes også efter behov.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid. Akutte sager opprioriteres

Værd at vide

Rådgivningen tager udgangspunkt i anatomen og neurologien i forhold til høresystemet for at give borgeren mest mulig indsigt i egen situation. Der er fokus på strategier, som har til formål at ruste den enkelte til at finde ressourcer og konkrete handlemuligheder til at mestre sin situation. Det kan både være allerede kendte strategier (bevidst eller ubevidst), der kan bygges videre på, men også med mulighed for at få kendskab og viden om nye strategier.

3.2.7 Cochlear Implant (CI)

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har fået eller overvejer at få foretaget kirurgisk indgreb i form af Cochlear Implantat (CI) med baggrund i en svær medfødt eller erhvervet hørenedsættelse.

Henvisning/henvendelse

- Audiologisk afdeling
- Borgeren selv
- Pårørende
- Center for døve
- Kommunen/sagsbehandlere

Formål

At borgeren opnår bedst mulige kommunikative funktion:

- Give borgeren og de nærmeste pårørende grundigt indblik i hvad CI er, og hvilket udbytte der kan forventes af en eventuel operation
- Optimere det auditive udbytte af CI
- Optimere kommunikative muligheder
- Gøre brugeren fortrolig med CI-systemet
- Begrænse de kommunikative og psykosociale følger af den situation, som personen med svær hørenedsættelse/døvhed og de pårørende befinder sig i
- Vurdere behov for andre foranstaltninger
  - Udredning og afprøvning af Høretekniske hjælpemidler
  - Visuel kommunikation
  - Artikulationsundervisning
- Vurdere behov for rådgivning/vejledning på CI-brugerens arbejdsplads eller uddannelsessted

Indhold

Før operation:

- Forsamtale: Rådgivning og vejledning forud for eventuel operation herunder pædagogisk afdækning og tilpasning af forventninger hos borgeren og de nærmeste pårørende.
- Skriftlig ICF-baseret udredning.

Efter operation:

- Hørekonsulenten deltager altid i tilpasning ved første CI 4-6 uger efter operationen.
- Kompenserende specialundervisning, som indeholder følgende elementer:
  - Individuelt tilrettelagt undervisning
  - Høreundervisning/auditiv stimulering
  - Motivering og rådgivning til at træne den nye hørelse dagligt derhjemme
  - Løbende forventningsafstemning af det aktuelle udbytte
  - Individuel tidsafgrænset og evaluerbar undervisningsplan
  - CI-systemets mange komponenter og muligheder
  - Kommunikationsstrategier
  - Motivering til samt vejledning i brug af CI i mange forskellige lyd miljøer
  - Vurdering af behov for anden faglig bistand.
  - Opfølgende rådgivning efter behov
  - Opfølgende undervisning i mindre omfang efter behov
- Hørekonsulenten indgår som tovholder i flere former for relationelt samarbejde både tværfagligt og tværsektorielt. Eksempel:
  - CI-centeret
  - Andre instanser/forvaltninger i kommunen
  - Leverandører
  - Andre ydelser i Kommunikation & Teknologi

Evaluering

Overordnede mål evalueres til slut i forløbet, mens delmål evalueres løbende. Der laves en samlet evaluering ved afslutning.

Ydelsens omfang

20 – 25 lektioner á 45 min. varighed.

Ved særlige omstændigheder kan der tilbydes flere timer.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi

Ventetider

- **Før operation:**
Forsamtale: Maksimalt 1 måned fra henvendelse til første tilbudte tid.
- **Efter operation:**
Ny-opererede: Ingen ventetid, undervisning påbegyndes snarest efter, at brugeren har fået sin CI-processor tilpasset.
- **Opfølgende undervisning:**
Maksimalt 1 måned

Værd at vide

Der er stor forskel på hørelse med høreapparat og med Cochlear Implant. Det kræver en stor indsats af borgeren at optræne den nye hørelse.

Det er vigtigt at huske at:

- udbytte af CI varierer fra person til person
- tempoet for udvikling af auditiv kompetence varierer og er afhængigt af mange faktorer
- borgerens egen indsats ift. hjemmetræning er væsentlig i forhold til et optimalt udbytte

Alle CI rehabiliteringsforløb er individuelt tilrettelagt. Flere faktorer kan være afgørende for undervisningens indhold, udformning og omfang f.eks. varighed og grad af hørenedsættelse før operation, andre sanser og/eller kognitive udfordringer og alder.

3.2.8 Erhvervet syns- og hørenedsættelse (dobbeltsansetab)

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har en alvorlig varig synsnedsættelse kombineret med hørenedsættelse (dobbeltsansetab), der kræver en særlig indsats.

Henvisning/henvendelse

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Audiologisk afdeling
- Private høreklinikker
- Otologer
- Internt
- Andre

Formål

At sikre borgere med en nedsat funktionsevne på både syn og hørelse en optimal og koordineret rehabilitering.

At kompensere eller begrænse følgerne af det alvorlige kombinerede sansetab, så borgeren sikres optimale muligheder for aktivitet og deltagelse i samfundet.

Indhold

Rådgivningen inden for det kombinerede sansetab er et samarbejde mellem synskonsulent, hørekonsulent og borgeren.

- Rådgivning og vejledning i det kombinerede sansetabs konsekvenser og indvirkning på hinanden.
- Vurdering og afprøvning af hjælpemidler, der kan kompensere for det dobbelte sansetab.
- Rådgivning om kompenserende strategier, der tager hensyn til begge funktionsnedsættelser.
- Rådgivning om relevante aktører på landsplan.
- Afdækning af behov for henvisning til yderligere instanser f.eks.:
  - Kontaktpersonsordning
  - Andet

Evaluerings

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en høre- og/eller synsfaglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.
Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Ydelsen vil blive givet som en koordineret tværfaglig ydelse. Hvis man har en hørenedsættelse, kompenserer man normalvis med synet. Hvis man har en synsnedsættelse, kompenserer man normalvis med hørelsen.

Et kombineret syns- og høretab har de konsekvenser, at de hver især bliver et større handicap for personen, når begge er til stede.

3.3 TILKØBSYDELSER

3.3.1 Specialrådgivning vedr. unge i uddannelse

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som er under uddannelse og har en med nedsat kommunikativ funktionsevne grundet hørenedsættelse eller anden høreproblematik. Ydelsen bevilges af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK).

Henvisning/henvendelse

- Uddannelsesinstitutionen
- Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
- Den studerende /eleven selv

Formål

Formålet er at optimere mulighederne for, at den studerende /eleven med hørevanskeligheder så vidt muligt kan studere på lige fod med andre studerende/elever.

Indhold

- Samtale med den studerende /eleven og evt. pårørende
- Udredning af støttebehov
- Koordinering af møder med den studerende /eleven, uddannelsesinstitution og høreteknisk leverandør efter behov
- Personlig rådgivning til den studerende /eleven bl.a. vedrørende:
  - Kompensationsstrategier
  - Brugen af hjælpemidler i uddannelsessammenhæng
- Rådgivning af personale og uddannelsesinstitution
- Udformning af notat/rapport

Hvor

Rådgivningen foregår der, hvor det er mest hensigtsmæssigt i forhold til formålet.
Rådgivning kan derfor foregå på f.eks.:

- Uddannelsesinstitutionen
- CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi er leverandør af denne ydelse efter indgået aftale med STUK.

Det er vigtigt, at uddannelsesinstitutionen har fået en bevilling på hørekonsulenttimer.
Det er uddannelsesinstitutionens *SPS-ansvarlig* der ansøger om hørekonsulenttimer til en elev med et synshandicap i platformen SPS2005.

3.4 HØREFAGLIG UDREDNING OG SPECIALRÅDGIVNING TIL PERSONER MED HØREVANSKELIGHEDER I ERHVERV

Lovgrundlag

Lov om aktiv beskæftigelsesindsats og Lov om kompensation til handicappede i erhverv.

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl, som har hørevanskeligheder i forhold til deres erhverv.

Henvisning/henvendelse

Borgeren selv eller jobcenteret

Obs: Jobcenter skal give skriftligt tilsagn til, at CSV Kommunikation & Teknologi kan varetage opgaven.

Formål

At optimere mulighederne for at den erhvervsaktive med hørevanskeligheder så vidt muligt kan deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med andre erhvervsaktive.

Indhold

Den hørefaglige rådgivning kan bestå af:

- Udredning ift. ønsker, ressourcer og funktionsnedsættelse samt kompensationsmuligheder, f.eks. høretekniske hjælpemidler
- Afprøvning af (høretekniske) hjælpemidler i samarbejde med leverandør.
- Instruktion og vejledning i brug af hjælpemidlet
- Vurdering af behov for yderligere foranstaltning
- Arbejdspladsbesøg
  - Afprøvning af (høretekniske) hjælpemidler.
  - Vurdering af, om arbejdsgang, placering i kontor eller andet kan optimeres ift. at mindske vanskelighederne.
  - Rådgivning/information til arbejdsgiver og/eller kolleger om konsekvenserne af hørevanskelighederne.
- Rapport til jobkonsulent og/eller sagsbehandler.
- Andet efter aftale

Hvor

På CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller på borgerens arbejdsplads.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

De høretekniske hjælpemidler kan ikke stå alene uden en hørepædagogisk rådgivning. En stor del af at forstå, hvordan man skal bruge sine høretekniske hjælpemidler, ligger i forståelsen af sit høretab samt de situationer, man befinder sig i, og hvordan disse situationer er påvirket af høretabet.

Denne ydelse leveres i tæt samarbejde med den høretekniske leverandør.

4 SYNSRÅDGIVNINGEN – VOKSNE

4.1.1 Synsrådgivningen

Synsrådgivningens brugere er borgere med synsvanskeligheder. Dette kan både være en medfødt eller pludselig opstået synsnedsættelse eller andre synsvanskeligheder. Der kan være tale om en øjensygdom, vanskeligheder med synet som følge af en ulykke, stroke eller vanskeligheder med at bearbejde synsindtryk.

For at yde den bedst mulige rådgivning rekvireres øjenoplysninger og information vedr. evt. behandling fra øjenlæge eller øjenafdeling på sygehus.

Ved behov for hjælpemidler er der en bevillingsgrænse på visus 0,3 med bedst korrektion. Det vil sige, at har man en visus bedre end 0,3 med bedst korrektion på bedst seende øje, er det ikke muligt at få bevilget synshjælpemidler efter servicelovens §112. Der ydes dog stadig rådgivning og vejledning.

4.1.2 Personale i synsrådgivningen

Personalet i synsrådgivningen har en pædagogisk grunduddannelse samt synsfaglig efteruddannelse.

Konsulenterne deltager i relevante kurser og konferencer, hvor de fortsat udvikler deres viden inden for det synsfaglige område. Endvidere deltager de i DTHS* landsdækkende netværksmøder, hvor der udveksles erfaring med andre af landets synskonsulenter.

Vejle, Kolding og Fredericia har et forpligtende samarbejde, hvilket i praksis betyder, at der foregår teamsamarbejde på tværs af kommunerne og sparring på specialiserede fagområder.

Synskonsulenterne samarbejder med forskellige interesseorganisationer, f.eks. Dansk Blindsamfund, Landsforeningen af Forældre til Blinde og Svagsynede og Nedsatsyn.dk.

*Danske Tale- Høre- og synsinstitutioner

4.2 KERNEYDELSER

4.2.1 Telefontræffetid

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., som har synsvanskeligheder f.eks. øjendiagnose, følger efter stroke eller hjernerystelse.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Øjenafdeling
- Øjenlæger
- Internt ved CSV Vejle, f.eks. høre, tale eller andet
- Andre

Formål

Yde generel eller individuelt relateret rådgivning og vejledning i relation til synsvanskeligheder samt vurdere behov for evt. videre foranstaltning.

Indhold

- Afdækning af problemstillinger i relation til synsvanskeligheder
- Direkte visitering til interne ydelser inden for synsrådgivningen
- Direkte visitering til andre ydelser ved CSV Vejle, f.eks.
  - Talerådgivningen
  - Hørerådgivningen
  - Voksenspecialundervisningen (VSU)
- Bestilling af reparation af synstekniske hjælpemidler
- Henvisning til andre instanser ved behov

Hvor

På CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller i borgers eget hjem.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

4.2.2 Tidsbestilt konsultation/hjemmebesøg til generel rådgivning og vejledning i forhold til synsvanskeligheder

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl, som har synsvanskeligheder f.eks. øjendiagnose, følger efter stroke eller hjernerystelse.

Henvi sning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- På rørende
- Ældreplejen
- Øjenlæge
- Optiker
- Internt ved CSV Vejle, f.eks. høre, tale eller andet
- Andre

Formål

At afdække udfordringer som er opstået som følge af en synsnedsættelse eller andre vanskeligheder med synet.

Etablere en samlet indsats med kompenserende strategier og/eller hjælpemidler til aktivitet og deltagelse i hverdagen. Indsatsen vil altid være med et rehabiliterende fokus.

Indhold

- Vejledning om den pågældende øjensygdom og synsevne.
- Rådgivning om, hvad det vil sige at leve med en synsnedsættelse, samt viden om strategier og begrænsninger.
- Vurdering af behov for specialoptik og henvi sning hertil.
- Undervisning i synskompenserende strategier i hverdagen.
- Rådgivning om f.eks.
  - Belysning og kontrastforhold.
  - Læsning af trykt og digital tekst.
  - Kompenserende IT-løsninger (f.eks. til at tilgå Digital post/e-Boks)
  - ADL (Almindelig Daglig Levevis).
  - O&M (Orientering og Mobility).
  - Socialisering og deltagelse.
- Visitering til intern ydelse f.eks. afprøvning af hjælpemidler eller specialoptik.
- Synskonsulenten udfærdiger en ansøgning ift. hjælpemidler.
- Behjælpelig med at visitere eller henvise til f.eks.:
  - Øjenlæge
  - Sygehus
  - Optiker

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov.

Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller i borgerens hjem.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

I enhver rådgivning tages der udgangspunkt i den enkeltes syn, vanskeligheder og udfordringer.

4.2.3 Belysning og kontraster

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl, som på grund af nedsat syn oplever udfordringer i forhold til aktiviteter.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Øjenlæge
- Optiker
- Andre

Formål

At optimere de daglige forhold i hjemmet i forhold til en synsbedømmelse eller udfordringer i forbindelse med visuel bearbejdning.

Indhold

I en udredende samtale om belysning og kontraster indgår følgende

- Afdækning af borgerens vanskeligheder.
- Rådgivning og indsigt i lysets betydning og effekt på borgeren og dennes omgivelser.
- Belysningsforhold og behov i forhold til såvel aktuelle arbejdsopgaver som den generelle rumbelysning.
- Udmåling og kortlægning af lystemperatur og lysniveau.
- Vejledning i betydningen af kontraster.
- Synskonsulenten udfærdiger en ansøgning ift. hjælpemidler.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov.

Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller i borgerens eget hjem.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Lys og belysning har en afgørende betydning for borgere med synsnedsettelse. I en lysudredning udredes der bl.a. for blændingsgener, med- og modlys, farve/lystemperaturen i lokalet, og der er fokus på kontrasternes betydning for at optimere synsmulighederne.

4.2.4 Syn og stroke/hjernerystelse

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl, som på grund af nedsat syn oplever udfordringer i forhold til aktiviteter.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Øjenlæge
- Optiker
- andre

Formål

At afdække synsudfordringer der er opstået som følge af stroke eller hjernerystelse. Etablere en samlet indsats med kompenserende strategier og/eller hjælpemidler til aktivitet og deltagelse i hverdagen. Indsatsen vil altid være med et rehabiliterende fokus.

Indhold

Rådgivning om og fokus på, hvordan man lever med synsvanskeligheder i forbindelse med stroke/hjernerystelse. Herunder visuel bearbejdning og visuel energiforvaltning.

- Undervisning i synskompenserende strategier i hverdagen.
- Hvad det vil sige at leve med en synsnedsættelse, konsekvenser i dagligdagen, muligheder og begrænsninger.
- Rådgivning om f.eks.:
  - Belysning og kontrastforhold
  - Læsning af trykt og digital tekst
  - Kompenserende IT/digitale løsninger
  - ADL (Almindelig Daglig Levevis)
  - O&M (Orientering og Mobility)
  - Socialisering og deltagelse
- Synskonsulent udfærdiger ansøgning ift. hjælpemiddel
- Henvisning til mulige undervisningsforløb på CSV Vejle

Der er fokus på tværfaglig indsats.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov.

Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

4.2.5 Rådgivning og afprøvning af hjælpemidler

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl, som har synsvanskeligheder.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Øjenlæge
- Optiker
- Andre

Formål

At afhjælpe eller mindske følgerne af synsnedsættelsen, så borgeren selvstændigt kan klare sig i hverdagen.

Indhold

- Vejledning om den pågældende øjensygdom og synsevne samt udredning af eventuelle konsekvenser heraf i forhold til kommunikation og almindelig daglig levevis
- Specialpædagogisk udredning af behovet for hjælpemidler til daglige aktiviteter og instruktion i brugen af disse
- Afprøvning af relevante hjælpemidler
- Rådgivning og vejledning i forbindelse med hjælpemidler
- Instruktion og undervisning i brug af hjælpemidler
- Der, hvor det vurderes nødvendigt, vil borgeren kunne låne hjælpemidlet med hjem og have en afprøvningsperiode over tid i eget hjem og hverdag
- Synskonsulent udfærdiger ansøgning vedr. hjælpemiddel.

Opsætning og reparation af hjælpemidler varetages efter aftale med Myndighedsafdelingen af teknikere ved CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Evaluerings

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov.

Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

I udredning og afprøvning af hjælpemidler er der både fokus på, hvad borgerens egne enheder f.eks. mobiltelefon har af indbyggede tilgængelighedsmuligheder, samt de mere specialkompen- serende løsninger, f.eks. indbygget zoom, Siri, Google assistent og lignende.

4.2.6 Undervisning i ADL (Almindelig Daglig Levevis)

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl, der som følge af en synsnedsættelse har fået vanskeligheder med at klare almindelige daglige aktiviteter.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Øjenlæge
- Optiker
- andre

Formål

At borgeren indlærer nye metoder og teknikker, der kompenserer for synsnedsættelsen, således at vedkommende igen bliver i stand til at udføre kendte gøremål i hverdagen selvstændigt eller med et minimum af hjælp fra omgivelserne.

Indhold

Undervisningen tilrettelægges individuelt og kan omfatte følgende aktiviteter:

- Rådgivning omkring optimal udnyttelse af synet ved forbedring af lysforhold med hensyn til lampetyper, farver og kontraster
- Afmærkning af eksisterende hårde hvidevarer og køkkenredskaber, således de fortsat kan anvendes
- Undervisning i kompenserende strategier i forbindelse med de små og store opgaver i hverdagen
- Afprøvning af relevante hjælpemidler
- Synskonsulenten udfærdiger ansøgning vedr. hjælpemidler.

Evaluering

Undervisningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af undervisningen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.
Undervisning vil oftest foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Undervisningen i ADL kan være i samspil med pårørende og/eller ægtefælle.

Man opererer både med ADL omkring personlige gøremål (PADL) som f.eks. badning, påklædning og toiletbesøg og instrumentel ADL (IADL) som dækker over de aktiviteter, der skal til for at leve et uafhængigt liv i samfundet f.eks. at købe ind, stemme og hente sin post.

4.2.7 Undervisning i Orientering & Mobility

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl. som har synsvanskeligheder. Tilbuddet er målrettet stærkt svagtseende eller blinde, som har vanskeligheder med at færdes som følge af synsnedsættelsen.

Efter behov kan også pårørende og/eller ledsagere deltage.

Henvi sning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Øjenlæge
- Optiker
- Andre

Formål

At borgeren opnår tryghed ved at færdes selvstændigt ved brug af hjælpemidler eller med ledsager.

Indhold

Undervisning i orientering og mobility tilrettelægges individuelt og foregår, hvor borgeren har behov for at kunne færdes: f.eks. indendørs i eget hjem, på plejecentret hvor man bor eller udendørs i det offentlige rum.

Indholdet i undervisningen kan omfatte:

- Undervisning i udnyttelse af øvrige sanser i forbindelse med at kunne orientere sig indendørs og udendørs
- Undervisning i ledsageteknik
- Afprøvning og undervisning af relevante hjælpemidler som f.eks. forskellige stokketyper (f.eks. mobility stok og markeringsstok), optik i forbindelse med færden, taktile kort og GPS
- Undervisning i brug af kendemærker
- Tilrettelæggelse af ruter
- Kørsel med offentlig transport
- Orientering om diverse rejseregler i forbindelse med offentlig transport.

Evaluering

Undervisningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af undervisningen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov.

Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

Der hvor borgeren har behov for at færdes.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Undervisningen forestås af uddannet mobilityinstruktør.

4.2.8 Erhvervet syns- og hørenedsættelse (dobbeltsansetab)

Se ydelsen under Hørerådgivningen afsnit 3.1.1.

4.3 TILKØBSYDELSER

4.3.1 Specialrådgivning vedr. unge i uddannelse

Lovgrundlag

Forskellige lovgivninger om specialpædagogisk støtte, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har ansvaret for.

Målgruppe

Unge og voksne under uddannelse, der har nedsat funktionsevne grundet synsnedsættelse eller anden synsproblematik

OBS: der skal være givet en bevilling fra STUK, før denne ydelse kan igangsættes.

Henvisning/henvendelse

- Den studerende /eleven selv
- Uddannelsesinstitutionen
- Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet

Formål

Formålet er at optimere mulighederne for, at den studerende /eleven med synsvanskeligheder så vidt muligt kan studere på lige fod med andre studerende/elever.

Indhold

- Samtale med den studerende /eleven og evt. pårørende
- Udredning af støttebehov
- Koordinering af møder med den studerende /eleven, uddannelsesinstitution og teknisk leverandør efter behov.
- Personlig rådgivning til den studerende /eleven bl.a. vedrørende:
  - Kompensationsstrategier
  - Brugen af hjælpemidler i uddannelsessammenhæng
- Rådgivning af personale og uddannelsesinstitution
- Udformning af notat/rapport

Hvor

Rådgivningen foregår der, hvor det er mest hensigtsmæssigt i forhold til formålet.

Rådgivning kan derfor foregå på f.eks.:

- Uddannelsesinstitutionen
- CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Der er indgået særlig aftale mellem Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet og CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi vedr. denne målgruppe. Aftalen er tidsbegrænset.

Det er vigtigt, at uddannelsesinstitutionen har fået en bevilling på synskonsulenttimer.
Det er uddannelsesinstitutionens *SPS-ansvarlig* der ansøger om synskonsulenttimer til en elev med et synshandicap i platformen SPS2005.

4.3.2 Synsfaglig udredning og specialrådgivning vedr. personer med synsvanskeligheder i erhverv

Lovgrundlag

Lov om aktiv beskæftigelsesindsats og Lov om kompensation til handicappede i erhverv

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl, som har synsvanskeligheder i forbindelse med deres erhverv.

F.eks. øjendiagnose, følger efter stroke eller hjernerystelse.

Henvi sning/henvendelse

Borgeren selv eller jobcenteret

Obs: Jobcenter skal give skriftligt tilsagn til, at CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi må varetage opgaven.

Formål

At optimere mulighederne for at den erhvervsaktive med synsvanskeligheder så vidt muligt kan deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med andre erhvervsaktive.

Indhold

Den synsfaglige rådgivning kan bestå af:

- Udredning ift. ønsker, ressourcer og funktionsnedsættelse samt kompensationsmuligheder, f.eks. hjælpemidler
- Afprøvning af synstekniske hjælpemidler
- Vurdering af behov for yderligere foranstaltninger
- Arbejdspladsbesøg
  - Afprøvning af synstekniske hjælpemidler.
  - Vurdering af om arbejdsgang, placering i kontor, belysning eller andet kan optimeres ift. at mindske vanskelighederne.
  - Rådgivning/information til arbejdsgiver og/eller kolleger om konsekvenserne af synsvanskelighederne.
  - Rådgivning i forhold til skærmarbejde
    - Farver og kontraster
    - Kompenserende forstørrelses- og taleprogrammer
    - Anvendelse af genvejstaster
    - Visuelt layout
- Rapport til jobkonsulent og/eller sagsbehandler.
- Andet efter aftale

Hvor

På CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller på borgerens arbejdsplads.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

5 SYNSRÅDGIVNINGEN – BØRN

5.1.1 Synsrådgivningen - børn

Synsrådgivningen er for alle børn og unge mellem 0 – 18 år, der er tilmeldt Synsregisteret. Børn, der ser under 6/18* med briller, tilmeldes Synsregisteret via øjenlæge. *** Hvad normaltseende kan se på 18 meters afstand,**

Synskonsulenten yder rådgivning og vejledning til forældre, hvis børn er tilmeldt Synsregisteret samt pædagogisk personale. Synsregisteret hører under Rigshospitalets Øjenklinik og er et landsdækkende register over alle børn i alderen 0-17 år med en medfødt eller senere erhvervet synsnedsættelse eller blindhed.

Forældre, der giver samtykke til, at deres barn tilmeldes Synsregisteret, tilbydes samtidigt konsulentbistand i hjemmet, indtil barnet fylder 18 år.

For at give bedst mulig faglig rådgivning er der følgende faglige opdeling:

0- 15 årige er tilknyttet børnesynskonsulenten

15- 18 årige er tilknyttet ungekonsulent. Unge, der er i specialtilbud, er fortsat tilknyttet børnesynskonsulenten.

5.1.2 Personalet i synsrådgivningen – børn

Konsulenter i synsrådgivningen er uddannet ergoterapeut eller har en pædagogisk grunduddannelse. Derudover har de en synsfaglig efteruddannelse, der både er praktisk og teoretisk baseret.

Konsulenterne deltager i relevante kurser, synsnetværk, konferencer og DTHS Vidensforum for Lys og Belysning sammen med andre fagpersoner inden for det synsfaglige netværk.

Vejle og Kolding har et forpligtende samarbejde, der i praksis betyder, at der foregår teamsamarbejde på tværs af kommunerne og sparring på specialiserede fagområder.

Der udbydes også fælles kommunale tilbud til børn og unge med synsnedsættelse

Endvidere deltages der i DTHS* landsdækkende netværksmøder.

*Danske Tale- Høre- og synsinstitutioner

5.2 KERNEYDELSER

5.2.1 Tidlig indsats: 0-6 år

Lovgrundlag

Lov om Social Service § 11, stk.3 vedrørende specialrådgivning

Lov om Social Service § 153, stk. 4, 1 og 2 vedrørende registrering i Synsregistret

Der er i henhold til Lov om Social Service pligt til at indmelde alle børn og unge under 18 år i synsregisteret, når der er stærkt nedsat syn til 6/18 eller derunder, blinde børn, børn med både nedsat syn og hørelse samt børn med synsfeltdefekter.

Målgruppe

Børn, der er tilmeldt synsregisteret, samt deres pårørende, institutionen og andre personer i barnets nærmiljø.

Henvisning/henvendelse

- Forældre
- Personale fra barnets institutioner
- Øjenlæger

Formål

Rehabilitering og undervisning af børn og unge med alvorlig synsnedsættelse 0 – 18 år. jf. Socialstyrelsens forløbsbeskrivelse.

Når et barn er tilmeldt Synsregisteret, kan barnet og dets forældre (samt daginstitution og skole) få vejledning og rådgivning af en lokal synskonsulent, hvis de ønsker det.

- [Folder med forløbsbeskrivelse til børn og unge med nedsat syn](#)

Indhold

- Optisk udredning efter behov
- Individuelt tilrettelagt vejledning med udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og familiens behov
- Viden om barnets synsnedsættelse og dennes indvirkning på barnets generelle udvikling
- Rådgivning omkring kommunikation og samspil når synet er udfordret
- Udredning af og løbende opfølgning på barnets synsfunktion (hvad ser barnet/hvordan bruger barnet sit syn)
- Forslag til legetøj og aktiviteter der kan stimulere barnets syn, motorik eller øvrige sanser
- Hvordan forældre kan støtte barnet i at mestre dagligdagens forskellige situationer
- Hensigtsmæssig indretning af hjemmet og belysning
- Introduktion af hjælpemidler
- Samarbejde med IKT-konsulent, høre- og talepædagoger efter behov
- Undervisning i mobility
- Rådgivning om optimal belysning
- Mestringsture
- Lokalt tilrettelagte ture
- Formidling af andre relevante tilbud til målgruppen

Evaluering

Evaluering er løbende og sker i samarbejde med barnet/den unge/forældre/pædagogisk personale.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov. Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

Rådgivningen foregår oftest på institutionen/skolen eller i eget hjem.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Synssansen er et af barnets vigtigste kilder til information og en vigtig drivkraft for barnets udforskning af verden gennem samspil, leg og bevægelse. Børn med nedsat syn, blindhed eller døvblindhed har derfor en række anderledes betingelser for deres motoriske, sociale og personlige udvikling.

En tidlig indsats er vigtig for at give barnet de bedst mulige forudsætninger for at lykkes med deres liv.

Ved fyldt 18 år udmeldes man automatisk fra synsregisteret og dermed også den løbende opfølgning fra synskonsulenten. Efterfølgende skal borger selv tage kontakt til synskonsulent på voksenområdet.

5.2.2 Skolebørn

Lovgrundlag

Folkeskoleloven § 4 og § 21 vedrørende specialpædagogisk bistand

Lov om Social Service § 11, stk. 3 vedrørende specialrådgivning

Lov om Social Service § 153, stk. 4, 1 og 2 vedrørende registrering i Synsregistret

Målgruppe

Børn, der er tilmeldt synsregisteret samt deres pårørende, skolen og andre personer i barnets nærmiljø.

Henvi sning/henvendelse

- Forældre
- Personale fra barnets institutioner
- Øjenlæger
- PPR (TCBU)

Formål

Rehabilitering og undervisning af børn og unge med alvorlig synsnedsættelse 0 – 18 år. jf. Socialstyrelsens forløbsbeskrivelse.

Når et barn er tilmeldt Synsregisteret kan barnet og dets forældre (samt daginstitution og skole) få vejledning og rådgivning af en lokal synskonsulent, hvis de ønsker det.

- [Dokument med forløbsbeskrivelse til børn og unge med nedsat syn](#)

Indhold

- Optisk udredning efter behov
- Individuelt tilrettelagt vejledning med udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger og familiens behov
- Viden om barnets synsnedsættelse og dennes indvirkning på barnets generelle udvikling
- Rådgivning omkring kommunikation og samspil når synet er udfordret
- Tæt samarbejde med skole
- Rådgivning om materialer på lyd
- Vejledning i forhold til afgangsprøve og nationale test
- Udredning af og løbende opfølgning på barnets synsfunktion (hvad ser barnet/hvordan bruger barnet sit syn)
- Forslag til legetøj og aktiviteter, der kan stimulere barnets syn, motorik eller øvrige sanser
- Hvordan forældre kan støtte barnet i at mestre dagligdagens forskellige situationer
- Hensigtsmæssig indretning af hjemmet og valg af optimal belysning
- Introduktion af hjælpemidler i hjemmet og i institutioner
- Undervisning i mobility
- Samarbejde med øvrige kommunale instanser og involverede fagpersoner
- Netværksdannelse for eleven, forældre, undervisere og andet relevant personale
- Mestringstur (Computercamp)
- Lokalt tilrettelagte ture

- Formidling af andre relevante tilbud til
- Målgruppen

Evaluering

Evaluering er løbende og sker i samarbejde med barnet/den unge/forældre/pædagogisk personale.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov. Ydelsen inkluderer altid en synsfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Hvor

Rådgivningen foregår oftest på institutionen/skolen eller i eget hjem.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Synssansen er et af barnets vigtigste kilder til information og en vigtig drivkraft for barnets udforskning af verden gennem samspil, leg og bevægelse. Børn med nedsat syn, blindhed og døvblindhed har derfor en række anderledes betingelser for deres motoriske, sociale og personlige udvikling.

En tidlig indsats er vigtig for at give barnet de bedst mulige forudsætninger for at lykkes med deres liv.

Ved fyldt 18 år udmeldes man automatisk fra synsregisteret og dermed også den løbende opfølgning fra synskonsulenten. Efterfølgende skal borger selv tage kontakt til synskonsulent på voksenområdet.

5.2.3 Overgang fra folkeskole til ungdoms-/erhvervsuddannelse

Lovgrundlag

Folkeskoleloven § 4 og § 21 vedrørende specialpædagogisk bistand

Lov om Social Service § 11, stk. 3 vedrørende specialrådgivning

Lov om Social Service § 153, stk. 4, 1 og 2 vedrørende registrering i Synsregistret

Målgruppe

Unge med synsnedsættelse der er ved at afslutte folkeskolen

Henvi sning/henvendelse

- Forældre
- Den unge
- UU vejleder
- Øjenlæger
- PPR (TCBU)
- Sagsbehandler

Formål

At sikre en tydelig overgang fra børneområdet til voksenområdet

At sikre at den unge får den rådgivning og vejledning, der er brug for i overgangen

At sikre at den unge ved, hvor denne skal henvende sig fremadrettet

Indhold

- Sikre vidensdeling fra grundskole til ungdoms-/erhvervsuddannelse ved at formidle viden omkring den unges synsnedsættelse/synsudvikling,
- Rådgivning og vejledning i forhold til konkrete handleforslag til at mestre hverdagen samt introducere synskompenserende strategier og hjælpemidler. Indbefatter ligeledes undervisning og rådgivning af den unges undervisere, mentor og studievejleder.
- Desuden information/vejledning om mulighed for eksamenshjælp, SPS-ordning og sekretær-bistand, samt information om mulighed for studiedage og/eller tema-/kursusdage på Blindeinstituttet (IBOS).
- Synskonsulenten har løbende kontakt med den unge samt forældre og øvrigt netværk med henblik på at støtte op om trivsel, udvikling og læring.

Indhold for synsundervisningsydelsen ligger typisk inden for følgende emneområder:

- Styrke brugen af den eventuelle synsrest og af de øvrige sanser
- Tilpasse tidligere indlærte færdigheder i forhold til synshandicappet
- Vejledning i brug af optik og belysning.
- Indsatser med henblik på at opnå færdigheder, der gør den unge i stand til at være aktivt deltagende i skole, hverdags-/fritids- og arbejdsliv. Herunder fortrolighed med brug af hjælpemidler
- Mobility: Anvendelse af blindestok eller markeringsstok, færden i eget hjem, i andre omgivelser og i trafikken, samt ledsagerteknik for pårørende eller andre med kontakt til den synshandicappede

Hvor

Rådgivningen kan både foregå på CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi, i hjemmet eller på skolen.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Mange synshandicappede har desuden behov for undervisning, rådgivning og vejledning i, hvordan man kan blive bedre til at håndtere situationer, hvor synshandicappet ellers giver problemer.

6 SPECIALOPTIK

6.1.1 Specialoptik

Specialoptik er for borgere der har en synsnedsættelse eller synsproblematik, der giver problemer i hverdagen.

Behov for svagsynsoptik opstår i almindelighed ved synsstyrker på 6/18 (0,3) eller derunder eller ved større synsfeltsudfald.

Der tilbydes optiske udredninger med problemorienteret fokus på svagsyn, samsyn, forstørrelsesbehov og/eller filterudredning.

For at yde den bedst mulige rådgivning rekvireres øjenoplysninger og information vedr. evt. behandling fra øjenlæge eller øjenafdeling på sygehus.

6.1.2 Personalet i specialoptik

Specialoptikeren er uddannet optiker med efteruddannelse i f.eks. kontaktlinser og svagsynsoptik.

Konsulenten deltager i relevante kurser og konferencer, hvor denne fortsat udvikler viden sammen med andre fagpersoner inden for det synsfaglige netværk.

Vejle, Kolding og Fredericia har et forpligtende samarbejde, der i praksis betyder, at der foregår teamsamarbejde på tværs af kommunerne og sparring på specialiserede fagområder.

6.2 KERNEYDELSER

6.2.1 Optisk udredning

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., som har en synsnedsettelse eller synsproblematik, der giver problemer i hverdagen.

Henvisning/henvendelse

Typisk vil borgeren være henvist internt ved CSV Vejle f.eks. fra synskonsulenten. Borgeren kan også henvises direkte fra myndighed eller øjenlæge.

Formål

At afgøre, om der er et synshjælpemiddel eller et andet relevant videre forløb, der kan afhjælpe borgerens vanskeligheder i forhold til aktiviteter og deltagelse i hverdagen.

Indhold

- Afdækning af specifikke områder, hvor der opleves udfordringer i aktivitet og deltagelse i hverdagen
- Den optiske udredning tilrettelægges efter ovenstående afdækning
- Relevante hjælpemidler afprøves
- Vurdering af behov for yderligere henvisning – både intern og ekstern

Den grundlæggende optiske udredning indeholder blandt andet:

- Afdækning af refraktionsændringer, der giver en forbedret visus med funktionel betydning i hverdagen
- Status på kontrastsyn og forklaring af dette. Eventuelt optimering med filterglas.
- Afdækning af eventuel lysfølsomhed
- Afdækning af eventuel metamorfopsi (billedforvrængning)
- Afdækning af synsfeltet, både perifert og centralt, og forklaring af dette
- Afdækning af nærkorrektio n og forstørrelsesbehov samt afprøvning af forstørrelsesmetoder/muligheder (også) som et pædagogisk redskab til erkendelse af den aktuelle synsfunktion

Evalueri ng

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en optikfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

6.2.2 Filterudredning

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl. , som har en synsnedsættelse eller synsproblematik, der giver problemer i hverdagen. Typisk vil problematikken være lysfølsomhed.

Henvi sning/henvendelse

Typisk vil borgeren være henvist internt ved CSV Vejle, f.eks. fra synskonsulenten. Borgeren kan også henvises direkte fra myndighed eller øjenlæge.

Formål

At afgøre om filterbriller eller anden afskærmning kan afhjælpe borgerens synsvanskeligheder i forhold til aktiviteter og deltagelse i hverdagen.

Indhold

Filterudredning indeholder afdækning af synsproblematikker som blændingens gener eller lysfølsomhed i forskellige belysninger.

I udredning afdækkes blandt andet:

- Afdækning af synsstatus med funktionel betydning i hverdagen
- Afdækning af lysfølsomhed
- Status på kontrastsyn og forklaring af dette
- Afprøvning af filterglas, herunder afdækning af hvilke hjælpemidler der afhjælper synsproblematikker
  - Der afprøves forskellige filtre, toninger og farver.

Evalueri ng

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en optikfaglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.
Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Der tages altid udgangspunkt i de hjælpemidler, som borgeren benytter i forvejen.

6.2.3 Filterudredning - børn

Lovgrundlag

Lov om social service

Målgruppe

Børn der er tilmeldt synsregisteret

Henvisning/henvendelse

Henvisning vil som udgangspunkt ske gennem børnesynskonsulenten.

Formål

At afgøre om filterbriller kan afhjælpe barnets vanskeligheder i forhold til aktiviteter og deltagelse i hverdagen.

Indhold

Filterudredning indeholder afdækning af synsproblematikker som blændingens gener eller lysfølsomhed i forskellige belysninger.

I udredning afdækkes blandt andet:

- Afdækning af synsstatus med funktionel betydning i hverdagen
- Afdækning af lysfølsomhed
- Status på kontrastsyn og forklaring af dette
- Afprøvning af filterglas, herunder afdækning af hvilke hjælpemidler der afhjælper synsproblematikker
  - Der afprøves forskellige filtre, toninger og farver.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov.

Ydelsen inkluderer ofte en optisk udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

Udredningen/afprøvningen foregår på CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Udredningen/afprøvningen kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

6.2.4 Optisk udredning – børn

Lovgrundlag

Lov om social service

Målgruppe

Børn der er tilmeldt synsregisteret

Henvisning/henvendelse

Henvisning vil som udgangspunkt ske gennem børnesynskonsulenten.

Formål

At afgøre om der er et synshjælpemiddel eller et andet relevant videre forløb, der kan afhjælpe barnets vanskeligheder i forhold til aktiviteter og deltagelse i hverdagen.

Indhold

- Afdækning/ udredning af specifikke områder hvor der opleves udfordringer i aktivitet og deltagelse i hverdagen.
- Relevante hjælpemidler afprøves.
- Vurdering af behov for yderligere henvisning – både intern og ekstern.

Den grundlæggende optiske udredning indeholder blandt andet:

- Afdækning af refraktionsændringer, der giver visusforbedring med funktionel betydning i hverdagen
- Status på kontrastsyn og forklaring af dette. Eventuelt optimering med filterglas
- Afdækning af eventuel lysfølsomhed
- Afdækning af eventuel billedforvrængning (metamorfopsi)
- Afdækning af synsfeltet, både perifert og centralt, og forklaring af dette
- Afdækning af nærkorrektio n og forstørrelsesbehov samt afprøvning af forstørrelsesmetoder/muligheder (også) som et pædagogisk redskab til erkendelse af den aktuelle synsfunktion.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af barnets tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang afhænger af den enkeltes udfordringer og behov.

Ydelsen inkluderer altid en optisk udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

6.3 TILKØBSYDELSER

6.3.1 Optisk udredning og specialrådgivning vedr. personer med synsvanskeligheder i erhverv

Lovgrundlag

Lov om aktiv beskæftigelsesindsats og Lov om kompensation til handicappede i erhverv.

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller afsluttet har 9.kl., som har synsvanskeligheder i forhold til deres erhverv.

Henvisning/henvendelse

Borgeren selv eller jobcenteret

Obs: Jobcenter skal give skriftligt tilsagn til, at CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi må varetage opgaven.

Formål

At optimere mulighederne for at den erhvervsaktive med synsvanskeligheder kan deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med andre erhvervsaktive.

Indhold

Den optiske udredning kan bestå af:

- Udredning ift. ønsker, ressourcer og funktionsnedsættelse samt kom kompensationsmuligheder, f.eks. filterbriller eller andre optiske hjælpemidler
- Afprøvning af hjælpemidler
- Arbejdspladsbesøg efter behov
- Rapport til jobkonsulent og/eller sagsbehandler
- Andet efter aftale.

For yderligere information om optisk og filterudredning, se pkt. 4.2.1 og 4.2.2.

Hvor

På CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi eller på borgerens arbejdsplads.

Ventetider

Maksimalt 1 måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

7 INFORMATIONS- OG KOMMUNIKATIONSTEKNOLOGI (IKT) – VOKSNE

7.1.1 IKT-rådgivningen (voksne)

IKT (Informations- og kommunikationsteknologi) yder specialrådgivning om hjælpemidler til borgere med en funktionsnedsættelse. Hjælpemidler kan eksempelvis være med til at kompensere for vanskeligheder i forhold til kommunikation, strukturering af hverdagen og andet.

7.1.2 Personalet i IKT-rådgivningen (voksne)

Konsulenterne i IKT rådgivningen kan have forskellige baggrunde f.eks. med baggrund som speciallærer, ordblindelærer eller audiologopæd.

Vejle, Kolding og Fredericia har et forpligtende samarbejde, der i praksis betyder, at der foregår teamsamarbejde på tværs af kommunerne og sparring på specialiserede fagområder.

Endvidere deltages der i DTHS* Landsdækkende netværksmøder, hvor der udveksles erfaring med andre af landets konsulenter.

*Danske Tale- Høre- og synsinstitutioner

7.2 KERNEYDELSER

7.2.1 Kognitive hjælpemidler

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., med begrænsede muligheder for aktivitet og deltagelse pga. kognitive funktionsnedsættelser. Det kunne være nedsat evne til at strukturere og planlægge tid, udføre daglige rutiner, finde vej eller hukommelsesvanskeligheder.

Tilbuddet kan f.eks. henvende sig til borgere med demens, opmærksomhedsforstyrrelser eller stroke.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Andre

Formål

At medvirke til at borgeren får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt.

At sikre at pårørende og samarbejdspartnere, hvis borgeren ønsker det, bliver inddraget og får en forståelse for borgerens funktionsevne.

Indhold

- Afprøvning af bedst egnet IKT-udstyr som kompensation for nedsatte kognitive funktioner
- Evt. udlån af afprøvningsudstyr for en periode, kombineret med instruktion i brugen
- Løbende opfølgning i afprøvningsudstyr
- Teknisk bistand i afprøvningsperioden
- Samlet vurdering af rehabiliteringsmuligheder
- Individuel tilpasning af udstyr/software
- Instruktion/undervisning i brug af udstyr
- Henvisning til anden foranstaltning ved behov

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsens omfang: Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en faglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

7.2.2 Alternativ betjening af computer

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9.kl., med behov for specialrådgivning og –undervisning i forbindelse alternativ betjening af computer anvendt som kommunikationshjælpemiddel, undervisning, leg og læring.

Henvi sning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Andre

Formål

At borgeren ved hjælp af IKT-hjælpemidler kan forbedre sin mulighed for aktiv deltagelse i samfundet.

Indhold

- Afprøvning af alternativ betjeningsmulighed til IKT- hjælpemiddel eller IT udstyr
- Evt. udlån af afprøvningsudstyr for en periode, kombineret med instruktion i brugen
- Løbende opfølgning i afprøvningsperioden
- Teknisk bistand i afprøvningsperioden
- Samlet vurdering af rehabiliteringsmuligheder
- Udarbejdelse af skriftlig anvisning på løsningsmuligheder
- Individuel tilpasning af udstyr/software i grundopsætning ved levering
- Instruktion i brug af udstyr
- Henvi sning til anden foranstaltning ved behov.

Evalueri ng

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering.

Ydelsen inkluderer altid en IKT-faglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

7.2.3 Hjælpe midler til voksne med skriftsproglige vanskeligheder

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service.

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. klasse, med behov for kompenserende hjælpemidler.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Andre

Formål

At borgeren opnår i videst muligt omfang at blive kompenseret for sine skriftsproglige vanskeligheder.

Indhold

- Udredning af behov for kompensering
- Afprøvning af kompenserende hjælpemiddel
- Evt. udlån af afprøvningsudstyr for en periode, kombineret med instruktion i brugen
- Løbende opfølgning i afprøvningsperioden
- Teknisk bistand i afprøvningsperioden
- Udarbejdelse af skriftlig anvisning på løsningsmuligheder
- Individuel tilpasning af udstyr/software i grundopsætning ved levering
- Instruktion i brug af udstyr

Henvisning til anden foranstaltning ved behov.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en IKT-faglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.
Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

7.2.4 Avanceret alternativt/kompenserende udstyr til kommunikation

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., med kommunikationsvanskeligheder og/eller motoriske vanskeligheder, der gør kommunikation vanskelig.

Henvisning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Andre

Formål

At medvirke til at borgeren får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt og kan kommunikere alle steder.

At kompensere for tabt kommunikativ funktionsevne.

At afdække borgerens konkrete behov og rådgive om, hvilke alternative kommunikationsmuligheder, der bedst kan udvikle eller kompensere i den aktuelle situation.

Indhold

- Afprøvning af IKT-hjælpemidler. Det kunne f.eks. være forskellige talekompenserende programmer, hjælpemidler til skriftlig kommunikation eller programmer til billedstøttet kommunikation
Endvidere alternativt betjeningsudstyr som f.eks. specialmus/tastatur, O/I kontakter, joysticker m.m.
- Der afprøves specifikke hjælpemidler, og hjælpemidlet er evt. tilgængeligt i en afprøvningsperiode
- Afprøvning af bedst egnet IKT-udstyr som udvikling eller compensation for nedsatte kommunikative funktioner
- Evt. udlån af afprøvningsudstyr for en periode
- Opfølgning på afprøvningsudstyr
- Evt. teknisk bistand i afprøvningsperioden
- Samlet vurdering af habiliterings- eller rehabiliteringsmuligheder
- Udarbejdelse af skriftlig anvisning på løsningsmuligheder
- Evt. medvirke til implementering i samarbejde med omgivelserne
- Evt. henvisning til anden foranstaltning – herunder ekstern undervisning, kursus eller lignende.

Evaluering

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en IKT-faglig udredning samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

7.2.5 Rådgivning og hjælpemidler til struktur i hverdagen

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne
Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har brug for kompenserende hjælpemidler som hjælp til struktur i hverdagen.

Henvi sning/henvendelse

Alle borgere og fagpersoner i Vejle kommune kan henvende sig.

- Borgeren selv
- Pårørende
- Ældreplejen
- Andre

Formål

At medvirke til at borgeren får mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt.

At undersøge og afklare om digitale løsninger kan kompensere for manglende struktur.

Indhold

- Udredning af behov for kompenser ing
- Afprøvning af kompenserende hjælpemiddel
- Evt. udlån af afprøvningsudstyr for en periode, kombineret med instruktion i brugen
- Løbende opfølgning i afprøvningsperioden
- Teknisk bistand i afprøvningsperioden
- Udarbejdelse af skriftlig anvisning på løsningsmuligheder
- Individuel tilpasning af udstyr/software i grundopsætning ved levering
- Instruktion i brug af udstyr

Henvi sning til anden foranstaltning ved behov.

Evaluer ing

Rådgivningen afsluttes med evaluering i form af borgerens tilkendegivelse af effekten/udbyttet af rådgivningen/indsatsen.

Ydelsens omfang

Ydelsen er tidsbegrænset, og omfanget bygger på konsulentens faglige vurdering. Ydelsen inkluderer altid en IKT-faglig udredning, samt evaluering og dokumentation af forløbet.

Ved behov for hjælpemiddel efter serviceloven står CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi for at skrive ansøgningen om det pågældende hjælpemiddel.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

7.3 TILKØBSYDELSER

7.3.1 IKT-udredning og specialrådgivning vedr. personer med kommunikationsvanskeligheder i erhverv

Lovgrundlag

Lov om aktiv beskæftigelsesindsats

Lov om kompensation til handicappede i erhverv

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune, der er fyldt 17 år og/eller har afsluttet 9. kl., som har kommunikationsvanskeligheder i deres erhverv.

Henvisning/henvendelse

- Borger
- Sagsbehandler

Formål

At optimere mulighederne for at den erhvervsaktive med kommunikationsvanskeligheder kan deltage på arbejdsmarkedet på lige fod med andre erhvervsaktive.

Indhold

IKT-rådgivning kan bestå af:

- Udredning ift. ønsker, ressourcer og funktionsnedsættelse samt kompensationsmuligheder, f.eks. hjælpemidler
- Afprøvning af IKT-hjælpemidler
- Vurdering af behov for yderligere foranstaltning
- Arbejdspladsbesøg
  - Afprøvning af IKT-hjælpemidler
  - Rådgivning/information til arbejdsgiver og/eller kolleger om konsekvenserne af vanskelighederne
- Rapport til jobkonsulent og/eller sagsbehandler
- Andet efter aftale

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Undervisning kan i særlige tilfælde foregå i hjemmet.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

Værd at vide

Jobcenter skal give skriftligt tilsagn til CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi, før opgaven kan sættes i gang.

8 INFORMATIONS- OG KOMMUNIKATIONSTEKNOLOGI (IKT) – BØRN

8.1.1 IKT-rådgivningen (børn)

IKT (Informations- og kommunikationsteknologi) yder specialrådgivning om kompenserende hjælpemidler til børn og unge med en funktionsnedsættelse

8.1.2 Personalet i IKT-rådgivningen (børn)

Konsulenterne i IKT rådgivningen kan have forskellige baggrunde. F.eks. baggrund som speciallærer, ordblindelærer eller audiologopæd.

Vejle, Kolding og Fredericia har et forpligtende samarbejde, der i praksis betyder, at der foregår teamsamarbejde på tværs af kommunerne og sparring på specialiserede fagområder.

Endvidere deltages der i DTHS* landsdækkende netværksmøder, hvor der udveksles erfaring med andre af landets konsulenter.

*Danske Tale- Høre- og synsinstitutioner

8.1.3 Alternativ Supplerende Kommunikation (ASK)

Lovgrundlag

Folkeskoleloven
Lov om social service

Målgruppe

Børn og unge, der ikke har afsluttet 9. klasse eller er under 17 år, som har brug for alternativ supplerende kommunikation

Henvisning/henvendelse

- Forældre
- Institution
- Myndighed

Formål

Børn/unge får mulighed for at opnå en så høj grad af selvstændig kommunikation som mulig.

Indhold

- Opstartsmøde med relevante personer f.eks. forældre, lærere, pædagoger
- Afprøvning af IKT-hjælpemidler. Det kunne f.eks. være forskellige talekompenserende programmer, hjælpemidler til skriftlig kommunikation eller programmer til billedstøttet kommunikation. Endvidere alternativt betjeningsudstyr som f.eks. specialmus/tastatur, O/1 kontakter, joysticks m.m.
- Der afprøves specifikke hjælpemidler, og hjælpemidlet er evt. tilgængeligt i en afprøvningsperiode
- Afprøvning af bedst egnet IKT-udstyr som udvikling af eller kompensation for nedsatte kommunikative funktioner
- Evt. udlån af afprøvningsudstyr for en periode
- Opfølgning på afprøvningsudstyr
- Evt. teknisk bistand i afprøvningsperioden
- Samlet vurdering af habiliterings- eller rehabiliteringsmuligheder
- Udarbejdelse af skriftlig anvisning på løsningsmuligheder
- Evt. medvirke til implementering i samarbejde med omgivelserne
- Evt. henvisning til anden foranstaltning – herunder ekstern undervisning, kursus eller lignende

Evaluerings

Evaluerings foregår løbende og i samarbejde med barnet, forældre og institution. Ved den afsluttende evaluering vurderer IKT-konsulent, om der er fagligt grundlag til at ansøge myndighed om hjælpemidlet.

Ydelsens omfang

Afprøvning og udredning af hjælpemidler er individuelt tilrettelagt. En afprøvning vil ofte strække sig over 6 mdr.

Hvor

Undervisning foregår på CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

8.1.4 Rådgivning og hjælpemidler til struktur i hverdagen

Lovgrundlag

Folkeskoleloven
Lov om social service

Målgruppe

Børn og unge, der ikke har afsluttet 9. klasse eller er under 17 år, som har brug for alternativ supplerende kommunikation.

Henvisning/henvendelse

- Forældre
- Institution
- Myndighed

Formål

Børn/unge får mulighed for at opnå en så høj grad af selvstændig kommunikation som mulig.

Indhold

- Opstartsmøde med relevante personer f.eks. forældre, lærere, pædagoger
- Afprøvning af relevante hjælpemidler og hjælpemidlet er evt. tilgængeligt i en afprøvningsperiode
- Opfølgning på afprøvningsudstyr
- Evt. teknisk bistand i afprøvningsperioden
- Samlet vurdering af habiliterings- eller rehabiliteringsmuligheder
- Udarbejdelse af skriftlig anvisning på løsningsmuligheder
- Evt. medvirke til implementering i samarbejde med omgivelserne

Evt. henvisning til anden foranstaltning – herunder ekstern undervisning, kursus eller lignende

Evaluering

Evaluering foregår løbende og i samarbejde med barnet, forældre og institution. Ved den afsluttende evaluering vurderer IKT-konsulenten, om der er fagligt grundlag til at ansøge myndighed om hjælpemidlet.

Ydelsens omfang

Afprøvning og udredning af hjælpemidler er individuelt tilrettelagt. En afprøvning vil ofte strække sig over 6 mdr.

Hvor

Undervisning foregår på CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi.

Ventetider

Maksimalt en måned fra henvendelse til første tilbudte tid.

9 ALS-RÅDGIVNINGEN

9.1.1 ALS-rådgivningen

ALS-rådgivningen er for personer i Vejle Kommune, der er diagnosticeret med Amyotrofisk Lateral Sclerose (ALS).

For at yde den bedst mulige rådgivning rekvireres relevante oplysninger fra f.eks. læge, sygehus eller anden relevant instans.

ALS-rådgivningen varetages af vores ALS team. Indsatserne koordineres, og forløbet tilgodeser borgers behov. Sammen med borgeren afdækkes ressourcer, forventninger og muligheder for kompensation.

9.1.2 Personale i ALS-rådgivningen

ALS teamet er sammensat af tre forskellige fagligheder: IKT-konsulent, audiologopæd og teknisk support.

Alle konsulenter deltager i relevante kurser og konferencer inden for det faglige område, hvor de fortsat udvikler deres viden. Endvidere deltages der i DTHS* landsdækkende netværksmøder, hvor der udveksles erfaring med andre ALS konsulenter.

Vejle, Kolding og Fredericia har et forpligtende samarbejde, der i praksis betyder, at der foregår teamsamarbejde på tværs af kommunerne og sparring på specialiserede fagområder.

9.2 KERNEYDELSE

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere i Vejle Kommune med Amyotrofisk Lateral Sclerose (ALS) samt deres pårørende og netværk.

Henvisning/henvendelse

- Borgeren
- Pårørende
- Netværk
- Sygehus
- Læge

Formål

At borgeren gennem undervisning, specialrådgivning og kompenserende tekniske hjælpemidler kan bevare sin kommunikationsevne og mulighed for aktivitet og deltagelse i samfundet længst muligt.

Indhold

- Individuel kompenserende specialundervisning og/eller rådgivning
- Vurdering af ressourcer, forventninger og muligheder for rehabilitering
- Ved behov kan der være tale om tværfaglige møder om borgeren
- Afprøvning af kommunikationshjælpemidler

Evaluering

Ydelsen evalueres løbende.

Ydelsens omfang

Ydelsen tilbydes så længe det fagligt vurderes, at der er mulighed for yderligere kompensation for nedsatte kommunikative funktionsevner. Ydelsens ophør vil altid ske i dialog med borgeren.

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi, i hjemmet, eller på plejehjem

Ventetider

Maksimalt en uge fra henvendelse til første tilbudte tid

10 TEKNISK SUPPORT

10.1 KERNEYDELSE

Lovgrundlag

Lov om specialundervisning for voksne

Lov om social service

Målgruppe

Borgere der har fået bevilget syns- og IKT-hjælpemidler af Vejle kommune

Henvi sning/henvendelse

- Borgeren
- På rørende
- Synskonsulent CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi
- IKT-konsulenter CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi
- Optiker CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi
- ALS rådgivningen

Formål

At sikre at det bevilgede hjælpemiddel teknisk fungerer efter hensigten.

Indhold

- Opsætning af hjælpemidler
- Teknisk support på hjælpemidler
- Reparation af hjælpemidler efter aftale med myndighed
- Support på IT kompenserende programmer
- Opsætning af synskompensering på computer

Evaluering

Ydelsen evalueres løbende

Ydelsens omfang

Omfanget aftales individuelt

Hvor

CSV Vejle, Kommunikation & Teknologi, i hjemmet eller på plejehjem

Ventetider

Maksimalt en måned

10.2 KLAGEADGANG

10.2.1 Klageadgang Folkeskoleloven og Lov om specialundervisning af voksne

Klage over afgørelse efter Folkeskoleloven og over det retlige grundlag for afgørelse efter Lov om specialundervisning af voksne skal ske senest 4 uger efter, at afgørelsen er modtaget. Klagen indsendes til den myndighed, der har truffet afgørelsen, så sagen kan revurderes. Hvis afgørelsen fastholdes, sender kommunen din klage og sagens akter videre til Klagenævnet for specialundervisning.

10.2.2 Klageadgang Serviceloven

Klage over afgørelse vedrørende tildeling eller afslag efter serviceloven skal ske senest 4 uger efter modtagelsen af afgørelsen. Klagen indsendes til den myndighed, der har truffet afgørelsen, så sagen kan revurderes. Hvis afgørelsen fastholdes, sender kommunen din klage og sagens akter videre til Ankestyrelsen.